

MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM JARAYONINI TASHKIL ETISH.*Suyarova Surayyo Demokratovna**Mirza Ulug'bek tumani 56-DMTT tarbiyachisi*

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim muassasalari bolalar uchun ta'lim jarayonining dastlabki bosqichini tashkil etadi. Ushbu muassasalar, bolalarning intellektual, jismoniy, ruhiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Maktabgacha ta'lim jarayoni, o'z navbatida, bolalarning kelajakdagi muvaffaqiyatli ta'lim olishlari uchun muhim poydevor hisoblanadi. Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etishning asosiy jihatlari, metodologiyasi va muammolari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim muassasalari, ta'lim jarayoni, ijtimoiy ko'nikmalar, metodlar, metodologiya, o'yinlar, bolalar.

Аннотация: Дошкольные образовательные учреждения являются первым этапом образовательного процесса детей. Эти учреждения направлены на обеспечение интеллектуального, физического, умственного и социального развития детей. Процесс дошкольного образования, в свою очередь, является важным фундаментом успешного будущего образования детей. В данной статье рассмотрены основные аспекты, методика и проблемы организации образовательного процесса в дошкольных образовательных учреждениях.

Ключевые слова: дошкольные образовательные учреждения, образовательный процесс, социальные навыки, методы, методика, игры, дети.

Abstract: Preschool educational institutions are the first stage of the educational process for children. These institutions are aimed at ensuring intellectual, physical, mental and social development of children. The process of preschool education, in turn, is an important foundation for children's successful future education. This article considers the main aspects, methodology and problems of organizing the educational process in preschool educational institutions.

Key words: preschool educational institutions, educational process, social skills, methods, methodology, games, children.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonining asosiy maqsadi bolalarning rivojlanishini ta'minlashdir. Bu jarayonda bolalarga asosiy bilimlar berish, ularning qobiliyatlarini rivojlantirish, ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirish va mustaqil fikrlash qobiliyatini oshirishga e'tibor qaratiladi. Ta'lim jarayoni bolalarning o'zaro muloqot qilish, jamoaviy ish olib borish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga ham qaratilgan. Maktabgacha ta'lim muassasalarida

ta'lim jarayoni odatda o'yin, faoliyat, ekskursiyalar va boshqa interaktiv usullar orqali amalga oshiriladi. Ta'lim jarayonini tashkil etishda bolalarning yoshiga, qobiliyatlariga va qiziqishlariga mos keladigan metodlar tanlanadi. O'yinlar, qo'shiqlar, raqslar va ijodiy faoliyatlar orqali bolalarning diqqat va e'tiborini jalb qilish mumkin. Bu usullar bolalarning o'z-o'zini ifoda etishiga, ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirishiga yordam beradi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyachilar ta'lim jarayonining muhim ishtirokchilari hisoblanadi. Ular bolalar bilan bevosita ishlaydi, ularning qobiliyatlarini aniqlaydi va rivojlantiradi. Tarbiyachilar bolalarning o'zaro muloqot qilishini rag'batlantirishi, ularni yangi bilimlar bilan tanishtirishi va o'z-o'zini ifoda etishlariga yordam berishi kerak. Tarbiyachilar o'z faoliyatlarida innovatsion metodlarni qo'llash orqali ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin.[1]

Ota-onalar maktabgacha ta'lim jarayonida muhim rol o'ynaydi. Ularning bolalar bilan o'zaro aloqalari, ta'lim jarayoniga bo'lgan munosabatlari bolalarning rivojlanishiga ta'sir qiladi. Ota-onalar tarbiyachilar bilan hamkorlik qilib, bolalarining ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlashlari kerak. Ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida o'zaro aloqa va hamkorlikni yo'lga qo'yish, bolalarning ta'lim jarayonida muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonida individual yondashuv muhim ahamiyatga ega. Har bir bola o'ziga xos qobiliyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlariga ega. Shuning uchun, ta'lim jarayonida har bir bolaga individual yondashish, uning qobiliyatlarini hisobga olish va rivojlantirish zarur. Bu yondashuv bolalarning o'z-o'zini anglashlariga, o'z qobiliyatlarini yanada rivojlantirishlariga yordam beradi. [2].

Maktabgacha ta'lim bolalar uchun ta'lim jarayonining dastlabki bosqichini tashkil etadi. Ushbu davrda bolalar o'z qobiliyatlarini rivojlantirish, ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish va o'z-o'zini anglash jarayonini boshlaydilar. Bugungi kunda innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonini yangilash, bolalarning qiziqishini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Maktabgacha ta'limda qo'llaniladigan innovatsion texnologiyalar, masalan, kompyuterlar, interaktiv ta'lim vositalari, mobil ilovalar va elektron resurslar bolalarning bilim olish jarayonini yengillashtiradi. Ushbu texnologiyalar yordamida bolalar o'z-o'zini ifoda etish, ijodkorlik va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin.[3]

Interaktiv texnologiyalar maktabgacha ta'limda bolalarning faol ishtirokini rag'batlantiradi. Masalan, interaktiv doskalar va multimedia ta'lim vositalari yordamida tarbiyachilar ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin. Bolalar interaktiv o'yinlar orqali yangi bilimlarni o'zlashtiradilar, bu esa ularning diqqatini jalb qiladi va ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Interaktiv texnologiyalar yordamida bolalar o'zaro muloqot qilish, jamoaviy ish olib borish va muammolarni hal

qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Mobil ilovalar va o'quv dasturlari maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning yana bir muhim usuli hisoblanadi. Ushbu ilovalar bolalarga qiziqarli o'yinlar, vazifalar va mashqlar orqali bilimlarni o'zlashtirish imkonini beradi. Mobil ilovalar yordamida bolalar o'z qobiliyatlarini mustaqil ravishda rivojlantirishlari mumkin. Shuningdek, ota-onalar uchun mo'ljallangan ilovalar orqali ular bolalarining ta'lim jarayonini kuzatishlari va qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari maktabgacha ta'limda innovatsion yondashuvlarni amalga oshirishda yangi imkoniyatlar yaratadi. Ushbu texnologiyalar yordamida bolalar o'zlarini yangi muhitda his qilishlari, turli xil tajribalarni boshdan kechirishlari mumkin. Masalan, virtual ilovalar yordamida bolalar turli xil kasblar bilan tanishishlari, geografik joylarni o'rganishlari yoki ilmiy tajribalarni amalga oshirishlari mumkin. Bu esa ularning qiziqishini oshiradi va ta'lim jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash tarbiyachilarning rolini ham o'zgartiradi. Tarbiyachilar endi faqat bilim beruvchi sifatida emas, balki bolalarning o'z-o'zini rivojlantirishlariga yordam beruvchi mentor sifatida ham faoliyat yuritadilar. Tarbiyachilar innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali bolalarning qobiliyatlarini aniqlash, ularni rivojlantirish va o'zaro muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam berishlari kerak. Bu yondashuv ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi. Innovatsion texnologiyalarni qo'llashda ota-onalarning ishtiroki ham muhim ahamiyatga ega. Ota-onalar bolalarining ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlari, ularning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos keladigan texnologiyalarni tanlashlari kerak. Ota-onalar, shuningdek, bolalar bilan birga innovatsion ilovalarni qo'llash orqali ularning bilim olish jarayonini qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Tarbiyachi ta'lim jarayonini samaradorligini oshirish uchun uz ustida ishlashi, yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanishi, seminarlar va ochiq mashg'ulotlarda ishtirok etishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Bu esa bolalarning o'z-o'zini anglashiga va mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.[4]

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etishda bir qator muammolar mavjud. Bu muammolar tarbiyachilarning malakasi, ta'lim resurslarining yetishmasligi, ota-onalarning ta'lim jarayoniga bo'lgan munosabati va boshqa omillar bilan bog'liq. Ushbu muammolarni hal qilish uchun ta'lim muassasalari tarbiyachilarni malakasini oshirish, ta'lim resurslarini kengaytirish va ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish zarur.[5]

Xulosa: Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etish bolalarning kelajakdagi muvaffaqiyatli ta'lim olishlari uchun muhim poydevor hisoblanadi. Ta'lim jarayonida bolalarning qobiliyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlariga mos keladigan metodlar qo'llanilishi, tarbiyachilar va ota-onalarning hamkorligi, innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali ta'lim jarayonini yanada samarali va

qiziqarli qilish mumkin. Maktabgacha ta'lim muassasalari, bolalarning rivojlanishiga xizmat qiluvchi muhim ijtimoiy institutlar sifatida, kelajak avlodning ta'limida muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullaeva, M. (2020). Maktabgacha ta'lim tizimi: nazariy va amaliy asoslar. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.
2. Xudoyberdiyeva, G. (2021). Maktabgacha ta'limda innovatsion metodlar. Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
3. Tursunova, N. (2019). Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini boshqarish. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
4. Qodirov, A. (2022). Maktabgacha ta'limda bolalar rivojlanishi: nazariy va amaliy jihatlar. Tashkent: Fan va texnologiya.
5. Saidova, F. (2020). Ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida hamkorlik: maktabgacha ta'lim muassasalarida tajribalar. Tashkent: O'zbekiston Ta'limi.
6. Islomova, D. (2023). Maktabgacha ta'limda tarbiyachilar malakasini oshirish. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.
7. Rahimov, S. (2021). Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash. Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
8. Murodov, E. (2022). Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etish: muammolar va yechimlar. Tashkent: Fan va texnologiya
9. Abdullayeva, Z. (2020). Maktabgacha ta'limda pedagogik texnologiyalar. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
10. Yusupov, R. (2023). Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini samarali tashkil etish. Tashkent: O'zbekiston Ta'limi.